

Силабус курсу:

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Реабілітаційна психологія

Ступінь вищої освіти:	Магістр
Спеціальність:	053 Психологія/Освітня програма Психологія соціальної роботи
Рік підготовки:	2
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	3.0
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	Іспит

Автор курсу та лектор:

к. психол. наук, доцент Побокіна Галина Миколаївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри практичної психології та соціальної роботи

посада

pobokina@snu.edu.ua

+38-066-923-16-16

+38-066-923-16-16
Viber, телеграм

аудиторія за розкладом

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Метою лекційних занять за дисципліною полягає в формуванні у студентів системного розуміння теоретичних засад і практичних аспектів психологічної реабілітації осіб, які пережили травматичні події, страждають від хвороб, інвалідності або інших порушень здоров'я.

Метою самостійної роботи за дисципліною є полягає в розвитку у студентів здатності до самостійного засвоєння знань, аналізу та узагальнення теоретичних і практичних аспектів реабілітаційної психології, а також формуванні навичок застосування отриманих знань у реальних умовах професійної діяльності. Самостійна робота сприяє розвитку критичного мислення, вміння працювати з науковими джерелами та актуальними дослідженнями в галузі реабілітації, а також готує студентів до вирішення практичних завдань у роботі з пацієнтами.

Результати навчання:

Знання: напрямки та методи реабілітаційної психології взагалі та психологічної реабілітації – зокрема; основи реабілітації окремих цільових груп; розуміти основи розв'язування диференціально-діагностичних завдань.

Вміння: бути здатним складати реабілітаційні програми для потребуючих; бути здатним після успішного завершення освітньої програми надавати допомогу психічно хворій людині, соматично хворій, девіантній дитині або підлітку методами реабілітаційної психології.

Передумови до початку вивчення:

Для засвоєння дисципліни повинні бути знання з: «Основи психології», «Клінічна психологія», «Основи медичної психології», «Психологічна діагностика», «Психологія здоров'я».

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни є опанування основних положень теорії та практики реабілітаційної психології; усвідомлення теоретичних основ надання психологічної допомоги у реабілітаційному процесі.

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК12. Здатність самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН 2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПРН 3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПРН 6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Предмет, задачі і методи реабілітаційної психології	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Характеристика предмету реабілітаційної психології. Реабілітаційна психологія та психологічна реабілітація. Правові основи реабілітації. Система медичної, соціальної та педагогічної реабілітації. Система професійної реабілітації. Система шкільної реабілітації. Вимоги до складання плану реабілітаційної роботи. Характеристика методів психологічної реабілітації.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування.
2.	Вимоги до особистості реабілітаційного психолога.	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Українська медична реформа ХХІ століття і реабілітаційна психологія. Вимоги до психолога, що працює в реабілітаційній мультифункціональній бригаді. Особливості роботи реабілітаційного психолога з постраждалими.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування.

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
3.	Психологічна реабілітація психічних хворих.	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0	Невротичні реакції, неврози, невротичний розвиток. Неврози у дітей і підлітків. Вимоги до реабілітаційного психолога, що працює з дітьми - невротиками. Реабілітація дітей, хворих на невроз. Поняття про депресії, види депресії. Методи діагностики депресивних порушень та депресій. Реабілітація дітей з депресивними порушеннями та депресіями.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування.
4.	Психологічна реабілітація соматичних хворих.	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0	Поняття про хронічні соматичні хвороби. Особливості людей, що хворіють на хронічні соматичні хвороби. Психологічна реабілітація соматичних хворих. Психолого-педагогічна реабілітація соматично хворих дітей.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування.
5.	Психологічна реабілітація девіантних дітей та підлітків.	денна 2/0/2 заочна 0/0/0	Види та форми девіантної поведінки. Типи девіантних дітей та підлітків. Реабілітація в системі освіти: цілі та завдання. Психологічна реабілітація девіантних дітей та підлітків.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування.
6.	Основні принципи надання психологічної допомоги постраждалим внаслідок психотравмивних ситуацій. Подолання наслідків психотравми: невідкладна психологічна допомога	денна 2/0/2 заочна 0/0/0	. Керівні принципи МПК з психічного здоров'я та соціально-психологічної підтримки в надзвичайних ситуаціях. Рівні підтримки психічного здоров'я постраждалих у надзвичайних та екстремальних ситуаціях. Загальні принципи психологічної реабілітації постраждалих у надзвичайних та екстремальних ситуаціях. Особливості переживання стресових і травмивних ситуацій. Психотравмивні наслідки перебування в екстремальній ситуації. Принципи та алгоритм надання невідкладної психологічної допомоги. Травмафокус – нейропсихотерапевтичний метод опрацювання психотравми (Т. Вебер). Невідкладна психологічна допомога та самопомога. Психологічні рекомендації	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування.
7.	Загальна кількість аудиторних годин:	денне 12/0/12 заочне 2/0/2		

Рекомендована література

1. Савенкова І.І. Реабілітаційна психологія: навчальний посібник. Миколаїв: Іліон, 2021. 220 с.
2. Шевцов А.Г. Освітні основи реабілітології : монографія / А. Г. Шевцов. К. : МП Леся, 2019. 483 с.
3. Романишин А.М. Первинна психологічна допомога і реабілітація в бойових умовах: навчальний посібник. Львів, 2020. 121 с.
4. Савенкова І.І. Клінічна психологія: навчальний посібник. 3-е видання. Херсон: ООО «Айлант», 2021. 320 с.
5. Климчук В. О. Психологія посттравматичного зростання : монографія. 2-ге вид., переробл. і допов. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. 158 с.
6. Попелюшко Р.П. Психологічна реабілітація комбатантів при віддалених наслідках стресогенних впливів: монографія. Київ: «Видавництво Людмила», 2020.392 с.
7. Попелюшко Р.П. Особливості психологічної допомоги жертвам шкільного булінгу. Науковий журнал «Психологічні травелогі», 2023, № 1. С. 106-115.

8. Попелюшко Р.П. COVID-19 як чинник виникнення посттравматичного стресового розладу. Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки. 2022. Випуск 13. С. 130-136.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти та завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	10 (по 0,35 балів за 1 ЛК)
Практичні заняття	28 (21 практичних по 1,3 бали за 1 ПК)
Самостійна робота (контрольні роботи, реферати, есе, презентації, опрацювання наукової літератури тощо)	32
Підсумковий екзаменаційний (заліковий) тест	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань здобувач має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення (використання ідей, розробок, тверджень, статистичних або експериментальних відомостей інших авторів) повинні бути оформлені відповідними посиланнями на першоджерела. Списування або копіювання є категорично забороненими. Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаково для всіх здобувачів. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Перезарахування кредитів, отриманих у неформальній освіті:

Здобувач вищої освіти може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Завдання і заняття:

Усі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття здобувачі вищої освіти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять здобувачі вищої освіти:

- дотримуються етичних правил поведіння;
- знаходяться на своєму навчальному місці;
- не заважають викладачу проводити заняття та іншим здобувачам навчатися.

Під час контролю знань здобувачі вищої освіти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.